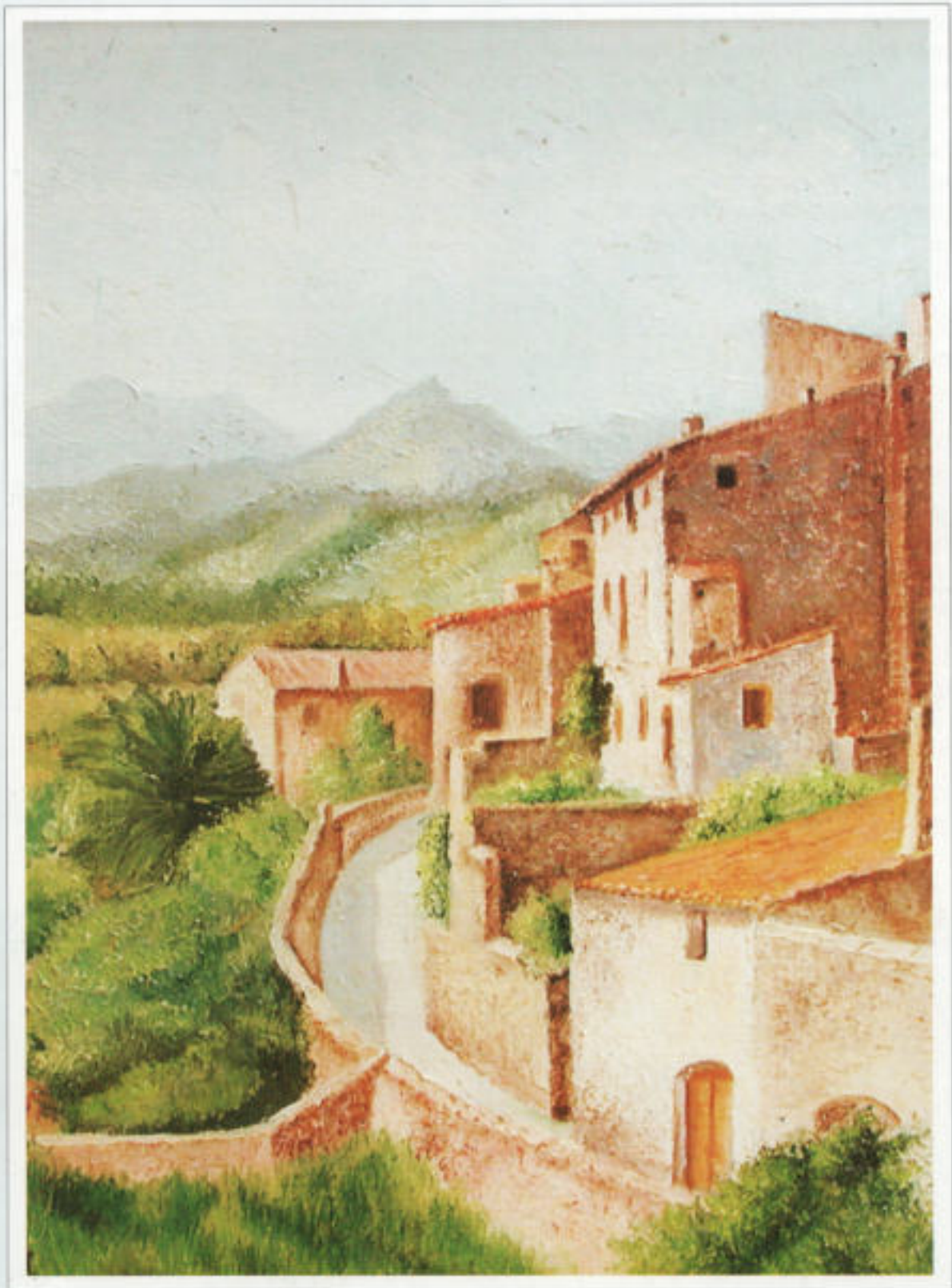

Ateneu

Santfeliuenc

juliol 2002

núm. 11

Ateneu

En aquesta revista ens fem ressò d'una nova activitat de l'Ateneu. Al voltant de la música que dia a dia és l'àrea amb més activitat i persones implicades a l'Ateneu tenim una nova secció. A la més antiga secció de l'entitat, el Cor de l'Ateneu, un cor d'en Clavé amb més de cinquanta anys i més de cinquanta cantaires, es va sumar primer la Nova Rondalla, després les Corals Infantils, que ja en són dues i amb més de quaranta cantaires de 4 a 8 anys. Va néixer també Amics de la Música de l'Ateneu i ContraBaix, cicle de música en viu en el qual la secció té un destacat paper. A tot això ara es suma una Orquestra de Cambra.

Aquesta és una iniciativa que neix als Amics de la Música i que compta amb la implicació directa de Joventuts Musicals de Sant Feliu, entitat implicada a l'Ateneu, espai de cultura i participació.

En el marc d'un projecte compartit a llarg termini i amplis objectius, l'orquestra contribuirà sens dubte a la difusió de la música i serà també un projecte de gran importància per als músics joves de la nostra ciutat. Per reforçar aquests objectius de l'orquestra, aquesta ha escollit el nom d'un destacat músic local, Carles Altayó, a qui es dedica un altre article de la revista.

Esperem que aquesta bona notícia, més música, més cultura, sigui un bon preàmbul d'unes bones vacances o, com a mínim, d'un bon estiu.

Ateneu Santfeliuenc

Consell de Redacció

Magí Boronat, Enrique Iriarte, Montse Boronat, Ferran López, Gabriel Ponce, Sònia Perelló, Jordi Amigó, Jordi Arbós, Joaquim Prats, Carles Ponce, Cristina Sans, Conxita Xirau

Col·laboradors: Inés Dal Maschio Eisele

Disseny i compaginació: Ateneu

Impressió: Cogisa, S. L.

Tramessa:

Servicios Urbanos de Correspondencia

Tirada: 1.000 exemplars

artistes en el record

Josep Boronat

Josep Boronat Bofarull (Sant Feliu de Llobregat 1913-1987).
Aprengué les primeres nocions de dibuix amb el Mestre Esteve a les Escoles de l'Ateneu i es perfeccionà en aquesta assignatura a l'Acadèmia Baixas de Barcelona.

Va néixer entre pots de coloraines, els pinzells van ser les joguines d'infant, i el pintar, l'entreteniment d'adolescent.

Amb el seu pare, Anton Boronat (1878-1946), autodidacta dedicat a la pintura, l'escultura i la poesia, i de qui es conserva un mural a la capella del cementiri de la ciutat, aprèn l'interès per l'art i la pintura.

Pintor de parets de professió, i de quadres de vocació. Va pintar quadres tota la seva vida, des de la joventut fins a la vellesa; les tècniques varen ser varies: des de l'aquarel·la i el carbó fins a la pintura a l'oli, que és la que més va treballar.

De la seva obra es poden destacar els paisatges, una gran quantitat dels quals són del Baix Camp, lloc on passava llargues temporades, i també els carrers de la ciutat de Sant Feliu, d'on va fer una col·lecció de reproduccions al principi del segle XX.

Quan es va jubilar va instal·lar el seu taller de pintura al carrer d'en Serra, i hi havia una exposició permanent de la seva obra. Sovint fou un espai per fer-hi tertúlies i per rebre visites d'escolars.

Va fer varies exposicions a l'Aula de Cultura de la Caixa del Penedès i a l'Ateneu Santfeliuenc.

A continuació reproduïm alguns escrits extrets dels catàlegs de les seves exposicions:

"Els pinzells moguts per la inspiració d'un artista han tret de la paleta vius colors que ha jugat amb mà mestra.

El blau de la il·lusió,
el verd de l'esperança,
el groc de la melangia
i el roig de la joia exultant...

hi veureu carrers i places, marines i figures, paisatges i flors, on la vostra mirada reposarà meravellada i el vostre esperit s'enriquirà.

Llorenç Sans"

"L'obra d'en Josep Boronat i Bofarull és, naixent de l'esforç del temps, plena de color i pinzellades que, sense limit, brollen de la seva ànima de poeta.

Duu implícit una mirada encisadora, tanmateix un treball constant a la recerca de tots aquells records perduts, de tots aquells carrers sense nom,

De les seves mans retorna el que el pas del temps s'ha endut. I ho retrobem amb la força d'aquest artista indiscutible, ple de vida, de somnis i d'imatges retrospectives.

Jordi Francesch"

entrevista a

Josep Lluís Puig

director de l'

Orquestra de cambra

de l'Ateneu

Sant Feliu té una nova orquestra de cambra. Ja està en marxa l'Orquestra de Cambra de Sant Feliu que l'Ateneu acollirà com una iniciativa més de la secció dels Amics de la Música, impulsora també del cicle ContraBaix.

Aquesta orquestra, que omplirà un espai útil i necessari per al gran nombre de músics de la nostra ciutat, tindrà el nom de Carles Altayó, músic local a qui es vol retre homenatge i que creiem que identifica clarament la tradició i l'interès per la música de la nostra ciutat. Dediquem un altre article d'aquesta revista a fer un repàs de la seva trajectòria i de l'empremta que va deixar entre amics i amants de la música.

La direcció de l'orquestra és a càrrec de Josep Lluís Puig i Bartolomé, director fundador de l'orquestra de cambra del Conservatori de Tàrraga i de l'orquestra de cambra Eduard Toldrà i director actual de l'orquestra de Cambra d'Agramunt.

Puig va entrar en contacte amb el món musical de Sant Feliu a través d'ex-alumnes de l'Escola Municipal de Música que continuaven els seus estudis a la ciutat on ell va néixer, Sabadell. Toca el violí des dels sis anys i va desenvolupar la seva primera etapa d'estudiant al Conservatori de Barcelona per després continuar perfeccionant els estudis a París, on va estudiar amb Dominique Hoppenot, reconeguda com la mare de l'ensenyament

modern del violí.

Com a professor ha estat convidat diferents vegades per impartir cursos als conservatoris professionals de música de Badajoz i Saragossa, entre d'altres. El seu prestigi avala els nombrosos deixebles que té arreu del territori espanyol. També ha fet de Jurat de premis musicals com ara del Concurs Permanent de Joventuts Musicals. I ha voltat mig món fent concerts, l'última vegada, acompanyat per la pianista finlandesa Lara Rafnsdottir.

Amb la nova orquestra de cambra, Puig espera repetir l'èxit de les seves anteriors experiències com a director i anima els músics locals a afegir-s'hi.

Quin paper tenen les orquestres no professionals com la que aquí es pretén impulsar?

Tenen un paper molt important dins la cultura general i, en particular, dins el món de la música. Per un músic les possibilitats de tocar no comencen i acaben en les orquestres de renom. A diferència d'altres països, aquí per desgràcia és difícil que els músics trobin on poder tocar, encara que no sigui de forma professional, i continuar gaudint de la música la resta de la seva vida. Per això la iniciativa és important a nivell cultural, i més avui dia, on el que mana és la mediocritat.

Tocar per plaer?

La nostra orquestra tindrà un caràcter amateur, encara que ningú sap com evolucionarà. És una iniciativa cultural excel·lent i encara que no tingui caràcter professional hi haurà el màxim d'exigència.

Hi haurà alguna prova o requisit per accedir-hi?

Com que és amateur no hi haurà prova. Si sap tocar, hi tindrà accés qui vulgui, sempre que demostrï que ha fet uns estudis. I després escollirem repertori en funció del nivell general.

Abans ha dirigit orquestres semblants, quina ha estat la experiència?

Les orquestres de Tàrraga i Agramunt eren projectes molt diferents. La de Tàrraga estava lligada a una escola de música i el nivell va arribar a ser altíssim, perquè molts dels estudiants que hi tocaven ja començaven a guanyar-se la vida amb la música. A Agramunt no vam arribar a aquest nivell però hi ha molta il·lusió. En tots dos casos va haver un nivell alt.

Què els aportarà a aquests joves músics el fet de tocar en públic?

El contacte directe amb el públic és molt positiu. Perquè la música no es fa per tocar a casa, per un mateix. La música es fa en l'espai i en el temps i el seu destí és ser interpretada en públic.

Com serà el repertori?

Començarem amb dues obres barroques, una d'italiana i una d'alemanya. Després veurem si podem completar-ho amb una peça més contemporània o preparar algun concert amb solista.

A més de l'assaig del repertori, es treballaran altres aspectes amb els músics?

Sí, si cal. Perquè encara no disposem de gaires hores. Però es poden treballar aspectes tècnics no de forma individual però sí col·lectiva, com fer assaigs parcials de sonoritat, afinació, proves per conjuntar tot el grup o treballar la dialèctica del gest.

Com valora que la iniciativa hagi nascut dels propis músics?

Fa il·lusió que tanta gent jove tingui ganes de tocar. Encara que la orquestra està oberta a gent de la ciutat, sigui jove o no. Aquesta és una iniciativa que no es dona gaire i que valoro de forma molt positiva. No és gaire habitual que una entitat com ara l'Ateneu hi estigui interessada. Per a mi és un repte que m'il·lusiona.

● **Gabriel Ponce**
Amics de la Música de l'Ateneu

Orquestra de cambra Carles Altayó un músic de Sant Feliu

L'Orquestra de cambra de l'Aieuen rep el nom del músic Carles Altayó. I és que els joves músics locals que formen aquesta orquestra no van dubtar ni un moment a identificar la formació amb el nom d'aquest músic estimat a Sant Feliu. Per als components, aquest fet és alhora tot un orgull, però també tota una responsabilitat. Aquest article vol fer un breu repàs de la vida d'aquest músic que dona nom a l'orquestra com a homenatge a la seva memòria.

estimar: la música.

Carles Altayó és un dels músics que més identifica l'interès de la música per als habitants de la nostra ciutat. I és que la seva activitat musical pedagògica la va fer a Sant Feliu, on va impartir classes de piano i solfeig de tots els cursos, en una època on no hi havia ni ambient musical ni possibilitats de desenvolupar-se com a músic.

Gran pianista, Carles Altayó va néixer el 1957 i, en una jove edat, va iniciar els seus estudis musicals a la nostra ciutat. El seu primer professor va ser el violinista Albert Àmbrós. Posteriorment, va fer els estudis musicals de gran mig de piano amb la professora Petri Palou i els de gran superior amb Paula Torontegui. També va estudiar piano amb Ramon Coll, Bela Siki, Albert Jimenez-Aienche i Lluís de Moura, demostrant amb tots la gran complicitat que tenia amb aquest instrument. Paral·lelament als seus estudis de piano,

A la part superior fotografia de Carles Altayó, sobre aquestes línies i d'esquerra a dreta Ramon Farran, Emiliانو del Cerro, Josep Soler (compositors), Carles Altayó (pianista) i Albons Bayona (clarinetista)

també va estudiar música de cambra amb els mestres Rafael Ferrer, Lluís Claret i Josep Maria Escrbano.

La seva gran formació musical el va portar a dur a terme una tasca concertística molt àmplia i variada, tant en solitari com fent música de cambra. Això el va portar a fer actuacions com a pianista al voltant del grup poètic UMBRA, amb recitals al voltant de la poesia. També va fer duos camerístics amb el flautista Albert Mora, el saxofonista Miquel Bofill i el clarinetista Albons Bayonas.

Carles Altayó tenia una especial devoció per Frederic Mompou, autor a qui va dedicar molt de temps i devoció. Igualment, es va interessar per l'obra de Josep Soler i va estrenar obres d'autors joves com A. Ulfar Sabater, M. Rosa Ribas i Anna Bofill.

Cal destacar també en la seva trajectòria concerts com el que va fer a l'Auditori Pau Casals de Comaruga; el compartí amb la pianista Albadia Olaya a l'Aieuen al concert titulat Ofrena de Joves

Intèrprets en homenatge a Frederic Mompou, a l'Auditori del Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona al 1982. Igualment, va participar en la I Mostra de Música Catalana Contemporània al 1983 o al VI Encontre de Compositors a Palma de Mallorca al 1985. També va desenvolupar una tasca com a compositor, que el va dur a crear un ballet titulat *Somnis d'Hivern*, per encàrrec del Ballet Contemporani de Barcelona. Carles Altayó va veure estrenada la seva composició al Palau de la Música i, posteriorment, al Teatro Principal de Saragossa. La seva àmplia trajectòria i dedicació a la música va fer que Carles Altayó adquirís diversos reconeixements i premis al llarg de la seva curta carrera com a músic, entre els que destaquen el segon premi Joan Massià de piano de Barcelona al 1982; el tercer premi del Concurs Permanent de Joves Intèrprets de Catalunya de Joventuts Musicals de Vilafranca del Penedès al 1982; o el segon premi del Concurs Permanent de Joves Intèrprets de Joventuts Musicals d'Espanya al 1983, dins de l'especialitat de Música de Cambra. Carles Altayó va morir al 1987, dos dies abans de complir els 30 anys. Aplaudit a les sales de concerts, apreciat en el tracte quotidià, bé podem dir que aquest gran músic va ser un estimat i rellevant personatge de la nostra ciutat, que va deixar una empremta molt profunda entre les persones que el van tractar i van tenir la sort de ser els seus amics.

● Orquestra de Cambra Carles Altayó

... a la memòria d'un amic...

Que Garsoca se'n recordi de Carles Altayó és un fet meravellós i inusual. Carles era músic i lliurepensador. Pensava dedicar-se al món de la interpretació. Desgraciadament, abans dels trenta anys ens va deixar. Tenia afecció per la conversa i els llibres. Es considerava de dreta catalanista i gaudia d'una bondat profunda. Plegats, havíem anat a la Verga del Mamut, una escola sinistra. Ell en va sortir tocat. Jo, anys després, en sortiria completament invàlid. Però això, pel cap baix, és irrellevant. Carles estimava la música per damunt de tot. Vull dir que tant li feia una cantata de Bach o Durutti Column. S'embadalia amb una sardana com era capaç de passar-se tota una tarda escoltant i discutint la subtil lluna d'una variació de Chopin, interpretada per Mompou. Gràcies a aquesta relació, la meua ignorància en el món de la música es va ressentir. Amb mi, va començar a llegir poetes del país. Va conèixer Margarit, Sampere, Vinyoli. És una cosa que li passa a tots els intel·lectuals del país. No saben res de Catalunya. Tot sentiment, sentim però no som. Ell s'amagava darrera l'ofici, com fa gairebé tothom. Però era honest amb les seves conviccions. A més a més, valorava els amics pel més íntim, és a dir, per les seves necessitats. Abans de l'inici del daltabaix, va intimar molt amb mi i amb Carles Cardenal. Quan es trobava bé, s'apressava a parlar de les seves més profundes inquietuds. En aquells moments, el seu odi a la mort era intens perquè volia viure, ja que estava enamorat perdudament. Insistia que li fèssim encàrrecs impossibles. Nosaltres callàvem mentre un nus a la gola ens escanyava. Durant aquelles últimes nits del gran amic, vaig

Josep Soler cierra esta noche el VI Encontre de Compositors

■ Con dos piezas en vivo y una grabación

F.R.
Con la presencia del clarinetista Josep Soler, tercer invitado de la convocatoria de este año, se cerró a las nueve de esta noche, en el Teatro Principal, la sexta edición del Encontre de Compositors, que organiza la Fundación ACA (Arts de Creació Acústica) con la colaboración de las tres instituciones insulares.

Josep Soler, que nació en Vilafranca del Penedès en 1950, es uno de los grandes nombres de la música contemporánea española. Es miembro de la Real Academia de San Jordi, y ejerce actualmente las tareas de director en el Conservatorio de Badajoz. Esta noche, en Palma, presentará tres de sus obras más significativas.

Las dos primeras serán interpretadas en vivo. Se trata de «Introducción, fuga i giga» para clarinete y piano, y de «Ver Sacrum», para piano solo. Su ejecución correrá a cargo del clarinetista Alfons Bayonas y del pianista Carles Altayó.

Alfons Bayonas, que ha sido discípulo de Fernando Ribera y Angel Soler, se encuentra en posesión de tres premios del Conservatorio de Vila. Por su parte, el clarinetista Carles Altayó ha escul-

Esta noche, en el Encontre en el Principal

■ El clarinetista Alfons Bayonas y el pianista Carles Altayó interpretarán «Introducción, fuga i giga» y «Ver Sacrum»

to con Ramón Col, Miguel Farió y Albert Giménez Azeite. Ambos artistas han trabajado especialmente en el terreno de la música de cámara.

En la segunda parte del concierto se ofreció una grabación parcial de la ópera

«Edipo i locasta», también original de Josep Soler. Esta pieza, escrita en 1972, se interpretó dentro del XI Festival Internacional de Barcelona, con la intervención de Martha Madi, Jerry Aryst y Eric Serra, y con Antoni Ros Marbà al frente de la Orquesta Sinfónica de la ciudad condal.

aprendre a escoltar la música com un esforç d'entendre les coses. Mentre la malaltia li donava treves, ell tocava qualsevol cosa en un piano o un orgue. Era la seva distracció. La vida que se li escapava.

Els únics anys que va viure de la dècada dels vuitanta, van ser els més intensos de la seva vida. Va dedicar moltes hores a la música de cambra. Precisament, ara, l'Ateneu Santfeliuenc, a través de la inesgotable empenta de Joan Diez, Carles Altayó hissarà la bandera d'una orquestra de cambra; el fet és importantíssim. La possibilitat de tenir els nostres músics esmerçant una tasca plegats és encoratjador en una població on el seu sentit d'autoestima no existeix en absolut.

Carles Altayó, probablement era més conegut fora de Garsoca. A Sabadell i Molins de Rei era intensament més valorat. Això era natural. Al capdavant, el nostre poble és bastant bèstia. Però sempre hi ha l'opció de posar les coses al seu lloc. Els homes importants de la nostra ciutat no tenen cap sentit si els propis indígenes no fan un ús pràctic de la seva memòria.

Ara en tenim l'ocasió. Una orquestra de cambra local no solament es fa amb diners i influències. El públic no solament ha de ser testimoni d'aquesta història tan bonica. Al capdavant, la nostra identitat exigeix aquests petits compromisos.

● Agustí Vilar

Cid Suard

un exponent de

l'art contemporani mexicà

Durant les passades festes de primavera, l'Ateneu va acollir a l'Aula de Cultura una exposició del jove pintor contemporani mexicà Cid Suard. Aquesta exposició és la primera col·laboració entre el grup Trans Art (Mostra d'Art Contemporani organitzada pel Departament de Joventut) i la nostra entitat.

En la breu estada de Cid Suard a la nostra ciutat per inaugurar l'exposició, vaig descobrir en aquest jove pintor una personalitat encurosa en conèixer una mica més sobre la nostra ciutat i sobre la història del nostre país: em va

-Quin ha estat el procés que t'ha portat a exposar a la nostra

ciutat en unes dates tan assenyalades?

Trans Art organitza un concurs, i jo em vaig assabentar de les bases a través d'un portal d'internet d'Espanya. L'organització de Trans Art va decidir fer una exposició meua per aquestes dates festives,

que ja m'anava bé al ser temporada baixa. A més, venir en aquestes dates m'ha permès conèixer una mica la cultura i història d'aquesta ciutat, ahirora que conecia una mica més la cultura de Catalunya.

-Es el primer cop que veus a Catalunya?

Havia vingut a Barcelona dos cops, a visitar els llocs turístics. Però no tenia coneixement de tota la perifèria, ni que cada ciutat tenia esdeveniments i festes pròpies amb tanta personalitat.

-Parlem ja de la teua obra. Actualment hi ha la tendència, entre els artistes contemporanis, de barrejar característiques de

diferents moviments pictòrics en la seva obra. Es el teu cas?

Jo sento que tinc masses influències per delimitar-les en una corrent específica. A mi el que m'agrada és treballar tant amb imatges figuratives com amb l'absència d'elles, o creant un conjunt entre les dues. També m'agrada investigar els colors i com poden anar

contrastats en cada imatge que es treballa.

A vegades puc ser maximalista, tot i que

possiblement passo d'un corrent a un altre inconscientment, ja que no vaig pensant en moviments. Crec que en aquests moments l'art

és molt eclèctic, ja que els artistes tenen diverses fonts d'on poden beure. No és fàcil parlar d'un tipus de moviment. És normal

entre els pintors d'avui dia. Igualment, avui dia tampoc pots parlar de galeries que treballin amb un sol art abstracte, perquè ja no hi ha

-Què opines de les crítiques als artistes

contemporanis acusats de realitzar obres

neutres, sense continguts ni significats?

Hi haurà artistes que sense seguir el model muralista volem tractar de criticar alguna cosa que està passant en el món, sobretot en un món global on només se'ns ofereixen mercaderies, però no cultura.

A més, hi ha un món de rics i un món de pobres, i un artista ha de ser crític. També hem estat educats amb la televisió, i hem après que cal fer una crítica amagada i particular en les obres per conscienciar a la gent. Jo sóc de les persones que penso que és millor si puc pintar i expressar alguna cosa, encara que no sigui una denúncia forta, encara que sigui una denúncia més lleugera.

-Has citat abans els muralistes mexicans. Imagino que per als mexicans deuen ser tan importants com per als catalans les figures de Dalí o Miró, no?

(rialles) Sí, passa el mateix que en altres llocs, pintors consagrats en un país que s'exporten a tot arreu com a símbols: Toledo, Cuevas, Frida Kahlo... Els muralistes són una influència molt gran a Mèxic, però també hi ha un artista, Gabriel Orozco, molt famós a Europa.

-Quina és la situació de les arts pictòriques en l'actualitat tant a Mèxic com a Llatinoamèrica en general?

La situació de l'art a Mèxic és difícil per a un artista jove. No hi ha una cultura del col·leccionisme i, per desgràcia, la pintura no és vista com una professió. A això cal sumar-hi que en el meu país hi ha grans desigualtats econòmiques i una molt pobra difusió de les activitats culturals. El govern dóna molt poc suport als pintors i, per norma, aquest suport es dóna a través de favoritismes o corrupció. Pel que fa a la classe mitjana, els interessen més els artistes televisius. A Llatinoamèrica la situació és similar. Per desgràcia, els nostres països pateixen uns mals governs i una enorme desigualtat social, el que fa més difícil tenir accés a la cultura. La majoria dels artistes busquen recolzament a l'estranger, en especial als Estats Units.

-Quina és aquesta relació entre l'art llatinoamericà i l'art dels Estats Units?

En els Estats Units hi ha molts espais: Chicago, San Francisco, Miami, Nova York... hi ha moltes galeries per a artistes llatinoamericans. Per exemple, al fenomen de Frida Kahlo no se li donava tanta importància fins que va arribar als Estats Units. I és que en un país

tan gran, els americans tracten molt bé als pintors llatinoamericans que anem a aportar alguna cosa.

-Finalment, quines són les teves perspectives de futur?

Vull continuar fent Art compromès amb el meu entorn social. Tinc un projecte a internet que tractarà el tema de la pornografia des de la perspectiva dels drets humans. Hi ha en aquesta indústria milers de segrestos i maltractaments. Només per donar-te una dada, aquí a Mèxic desapareixen cent mil nens a l'any que són forçats a exercir la prostitució i la pornografia. En el món sumen un milió. Per altra banda, seguiré presentant el meu treball en biennals i certàmens de pintura. I actualment em trobo treballant en una galeria virtual d'Espanya, que es diu PicassoMio. El meu treball es pot veure a www.picassomio.com/CidSuard/es.

● **Carles Ponce**

A la pàgina anterior fotografia de Cid Suard, en aquesta pàgina, a la part superior imatge de l'esposició de Trans-Art a l'Aula de Cultura de l'Ateneu, a la part inferior el quadre "Ventana americana"

Verdaguer, o ara o mai

"...Jacint Verdaguer és un gran poeta que espera un homenatge de soca-rel (...). La seva aportació a la Renaixença de la llengua és un fet que els catalans mal no li agrairem prou..."

Joan Brossa, escriptor

Aquest any 2002, entre d'altres centenaris i mil·lenaris, se celebren els cent anys de la mort de l'escriptor més representatiu de la Renaixença literària catalana: Jacint Verdaguer i Santaló (Folgueroles, 1845 - Vallvidrera, 1902).

De família pagesa, però de tradició il·lustrada, de ben

jovenet va ingressar al Seminari de Vic, i hi va estudiar fins que el 1870 va ser ordenat sacerdot. Paral·lelament als

estudis religiosos va començar a bastir els fonaments d'una carrera literària que ha esdevingut clau en la història de la

literatura catalana. Al post cultural de les rondalles i les cançons populars que havia sentit de petit, i als clàssics de

la literatura, que va poder llegir a la biblioteca del seminari, cal sumar-hi una sensibilitat especial davant la contempla-

ció del paisatge i una profunda fe religiosa. Aquests seran els trets que caracteritzaran la seva obra. Caldria que hi

afegim, a més, una característica essencial que farà destacar Verdaguer d'entre la medietat dels poetes dels Jocs

Florals: la llengua. Hi ha en l'obra de Verdaguer una voluntat lingüística de recórrer a les formes vives i genuï-

nes, per estar a prop de la viva veu del poble. Amb els seus versos el poeta de Folgueroles aconseguirà fondre en una

de sola la llengua literària arcaica i la llengua viva del poble. I es considera que, juntament amb Narcís Oller i

Angel Guimerà, va donar a la llengua l'impetuositat i la dignitat necessàries per reprendre l'exercici de la literatura catalana

que havia quedat més o menys estrocat a finals de l'edat mitjana.

Els escriptors de la Renaixença van fer, doncs, un pas importantíssim i necessari per reprendre el control de la

literatura en català. Ara bé, aquest pas va ser superat per d'altres i, tenint en compte la velocitat a què han evolucionat

les idees estètiques al llarg del segle XX, ara l'obra de Verdaguer ja ens queda força lluny. El mateix Josep Pla en

el *Quadern gris* (1918) escrivia: "A la matinada, tracto, una vegada més, de llegir Verdaguer. No he pogut, fins ara, acabar ni un sol cant de L'Atlantida o del Canigó. Em dono

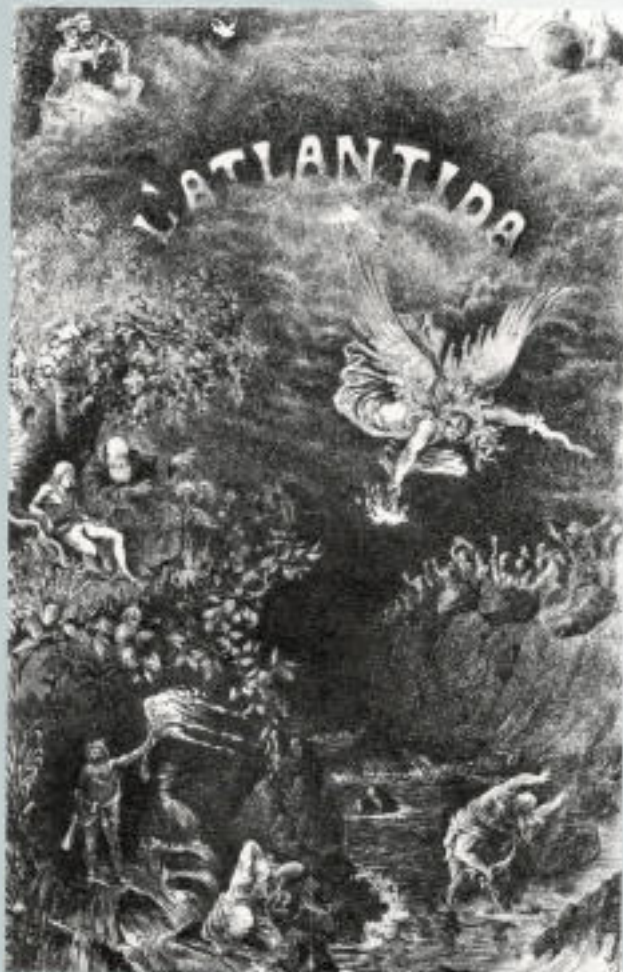
gairebé vergonya de confessar-ho [...] Tota aquesta enorme geologia, totes aquestes històries desorbitades, no em

promouen ni el menor interès." Cal tenir en compte, també, que un abisme ja separava estèticament Verdaguer dels seus

contemporanis francesos (Baudelaire, Rimbaud o Verlaine). En el seu temps, la seva obra, i va donar una popularitat

● Cristina Sans

insospitada i és significatiu que més de dues-centes mil persones assistissin al seu enterrament a Barcelona ara fa cent anys. A més, encara avui es canten cançons que duen lletres seves (Viu!, L'emigrant, Cançó de la Moreneta, etc.), gairebé totes les poblacions de Catalunya tenen algun carrer o plaça que porta el seu nom o hi han dedicat algun monument, als anys setanta, la seva cara apareixia a l'anvers dels bitllets de 500 pessetes. Verdaguer va ser molt popular, però els crítics consideren que la seva obra ha estat oblidada. És per això que aquest any 2002, el del centenari de la seva mort, les institucions l'han declarat "Any Verdaguer" i no han escatimat recursos a l'hora de fer arribar el poeta a tothom. L'obra de Verdaguer és de lectura obligatòria per als alumnes de Batxillerat que es preparen per a la selectivitat. També es llegirà a l'ESO i a les universitats. Les editorials catalanes han pogut constatar que Verdaguer és comercial i les reedicions de la seva obra s'han multiplicat (El recull *Descrís*. En defensa pròpia ha estat durant unes quantes setmanes a les llistes de llibres més venuts!). Col·loquis i jornades a les universitats, rutes literàries, homenajes diversos de tots els àmbits de la cultura (concerts de corals, obres de teatre, recitals de poesia, exposicions, concerts de rock, misses solemnes, espectacles poèticomusicals...) i en tot el territori de parla catalana, es perllongaran durant tot el 2002. I és que aquest any, Verdaguer està de moda: ara és el moment de llegir-lo!

Obres de Verdaguer reeditades aquest any

Canigó

Adaptació d'Artur Martorell i il·lustracions de Carne Peris. Edicions Proa (Col. El fanal de Proa)

Els bords de l'Arpa. Antologia

Tria, notes i presentació d'Isidor Cònsul. Edicions Proa (Col. Les Eines)

En defensa pròpia

Edició de Narcís Garolera. Tusquets editors (Col. L'ull de vidre)

Jacint Verdaguer / Joan Maragall. Joc de miralls

Edició d'Isidor Cònsul. Enciclopèdia catalana Diputació de Barcelona

L'Atlàntida

Edició crítica de Narcís Garolera. Edicions dels Quaderns Crema (Sèrie gran)

Pàtria

Edició de Narcís Garolera. Edicions de 1984 (Col. Mirmanda, núm. 11)

Poesies juvenils inèdites de Jacint Verdaguer

Transcrites i anotades per Narcís Garolera. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Col. Osona a la butxaca)

Sant Francesc

A cura d'Isidor Cònsul. Eumo editorial (Col. Jacint Verdaguer. Obra Completa)

Totes les rondalles

A cura d'Andreu Bosch i Rodoreda. Edicions Proa

Verdaguer a internet

<http://www.anyverdaguier.com>

Pàgina oficial de l'any Verdaguer. És segurament la pàgina més completa sobre el poeta de Folgueroles; s'hi detallen, a més tots els esdeveniments que han tingut o tindran lloc durant l'any Verdaguer (conferències, exposicions, publicacions...).

<http://www.super3.net/verdaguier/>

Pàgina web molt original que el club súper 3 dedica al poeta, a través de la qual petits i grans poden seguir rutes literàries, viatjar amb un metro virtual per la "línia Verdaguer" o jugar a ser poetes.

<http://www.uoc.edu/lletra/noms/jverdaguier/index.html>

LLETRA, l'espai virtual de literatura catalana, també dedica una pàgina molt completa a Verdaguer, amb bibliografia sobre el poeta i enllaços amb les biblioteques catalanes.

<http://www.escriptors.com/autors/verdaguier/>

Verdaguer a la pàgina de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

La seva obra en suport electrònic

Canigó. Llegendes pirenaica del temps de la Reconquista

<http://www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/043820949954069258563607/>

L'Atlàntida <http://www.badosa.com/ebooks/p093/>

A Barcelona (oda) <http://cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/bc/088146068722516230224842/>

Excursions recomanades

Vil·la Joana (Vallvidrera). És on hi ha el Museu-Casa Verdaguer, al cor del Parc de Collserola

(Vil·la Joana. Vallvidrera - 08017 Barcelona - Tel. 93 315 11 11 fax: 93 315 09 57);

www.mail.bcn.es/icub

museuverdaguer@mail.bcn.es - mmartina@mail.bcn.es

Casa-Museu Verdaguer de Folgueroles

www.folgueroles.diba.es/casaverdaguer - folgueroles@diba.es

C/ Major, 7 - 08519 Folgueroles - Tel. (93) 812 21 57 - fax: 93 812 21 92

gaudir

Gaudi

Mirar els

edificis de

Gaudi és un

gaudi per als ulls

de tota persona que

s'hi atura al davant.

Hom té moltes sensacions

alhora: obres majestoses, plenes de detalls decoratius,

estructures insòlites, formes diferents que desvetllen el

record dels elements naturals, color, etc. Tot i que

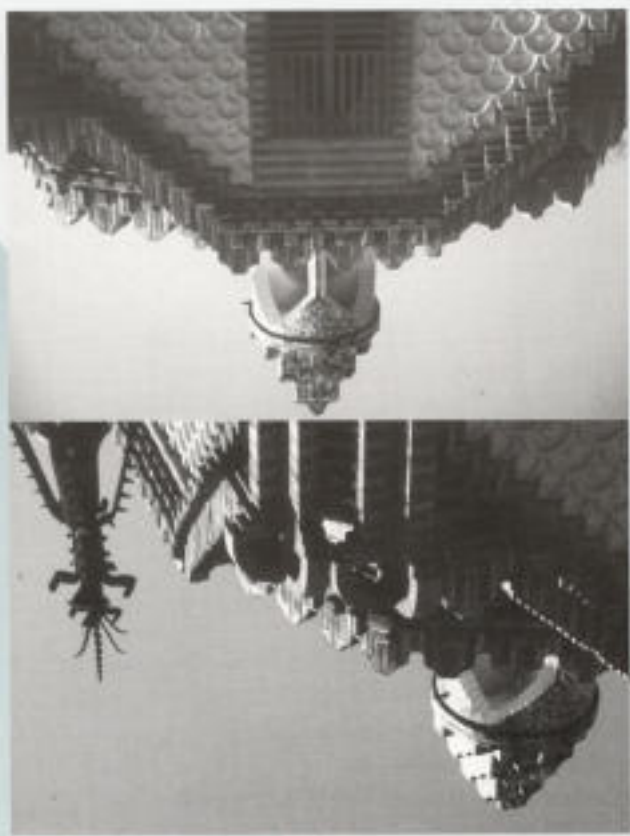
cadascuna de les seves construccions són diferents, tenen

un element comú: la seva genialitat i el segell personal de

Gaudi que els atorga una singularitat i les diferencia de

les que es van fer a la seva època i que tenen el denominador

comú de pertànyer a l'estil modernista. En obres

com la casa Batlló i el Park Güell destaca el treball de trencadís ceràmic, a la Casa Vicens i al Capricó de Comillas l'eclectisme, a la cripta de la colònia Güell i a la Sagrada Família la majestuositat i les estructures, a la Pedrera les múltiples formes i la sensibilitat constructiva, i així es podria continuar amb un llarg etcètera.

Les seves obres estan distribuïdes per la geografia espanyola, tot i que Barcelona és el lloc on més abunden els seus edificis. La majoria dels seus encàrrecs van ser habitacles per a la classe benestant del moment i molts d'ells estan relacionats amb un nom: Eusebi Güell, el seu mecenes i gran amic. Per a ell va construir principalment el Palau i els Pavellons Güell, la cripta de la colònia Güell i el Park Güell, obres totes elles molt singulars.

El Palau Güell va ser el primer edifici important que va fer a Barcelona per a ser residència de la família, després d'haver dut a terme la casa del carrer de les carolines i els pavellons Güell, on Gaudi va intervenir principalment en la majestuosa entrada i en els dos pavellons que se situen a cada un dels seus costats, un de forma octogonal per a porteria i l'altre per a cavallerissa. La gran porta d'accés per als carnaïges dibuixa en ferro la silueta d'un gran drac inspirat en el poema "L'Atlàntida" de Jacint Verdaguer.

El Park Güell, en canvi, va ser idealat com una ciutat jardí a la manera de les que tan de moda estaven a l'Anglaterra a finals del segle XIX. Es per això que Park s'escriu a l'anglesa. La integració amb la naturalesa present als viaductes que recorren l'espai que havia de convertir-se

element constant en la seva arquitectura que va començar a aplicar en els pavellons Güell per obtenir-ne la màxima expressió al Col·legi de les Teresianes i a les golfes de la Pedrera.

L'estructura interior no deixa de ser sorprenent. És un espai un tant misteriós on es crea un joc entre columnes tortes, nervadures desiguals i arcs de diferent forma i on els materials prenen gran protagonisme. Es combinen els grans blocs de pedra basàltica sense cisellar, és a dir, quasi en estat pur, de les 4 columnes centrals i el maó pla del sostre i d'algunes columnes que tenen el semblant de palmeres.

Tot i que ningú ho diria, la cripta és un edifici inacabat ja que damunt seu Gaudí havia de construir-hi l'església projectada a la maqueta que, d'altra banda, era un assaig per la Sagrada Família.

Gaudí a través de les seves construccions ha marcat una fita en la història de l'arquitectura i en l'actualitat se'l valora com un geni de l'arquitectura. Enguany per a retre-li homenatge i per commemorar el 150è aniversari del seu naixement s'estan organitzant un seguit d'exposicions, conferències, visites als seus edificis i moltes altres activitats entorn de la seva figura, que s'inclouen en el marc de l'Any Gaudí.

● Inés Dal Maschio Eisele

en urbanització i l'esclat de color als dos pavellons d'entrada al parc, al drac, a la sala hipòstila i al gran banc de la plaça que hi ha al damunt són dos elements que fan d'aquest parc un espai insòlit. El trencadis ceràmic, tan freqüent a les seves obres i que començà a utilitzar en els Pavellons Güell, pren aquí la seva expressió més viva. On és més majestuós el treball de trencadis és al banc, obra de Josep Maria Jujol, un dels seus principals col·laboradors, en el qual va incrustar entre les peces de ceràmica, troços de plats, de tasses i d'ampolles, oferint al conjunt una gran originalitat.

L'obra, però, de més valor arquitectònic, que Gaudí va fer per a la colònia industrial que Eusebi Güell posseïa al terme municipal de Santa Coloma de Cervelló, va ser la cripta de la colònia Güell on va demostrar la seva mestria com a arquitecte i on arquitectura i natura assoleixen una total fusió. Per a fer aquesta magna obra, una de les principals joies del Baix Llobregat, Gaudí va assajar durant 10 anys com havia de ser aquest edifici fent una maqueta polifuncional a través de la qual calculava el pes que havien de sostenir arcs i columnes i la distribució de les forces en els murs sustentants.

La cripta sorprèn per les seves estructures i perquè s'integra totalment amb la naturalesa que l'envolta, un bosc de pins. Gaudí va utilitzar materials com la pedra de basalt, el maó i el maó recuit que, combinats, ofereixen unes tonalitats semblants a les dels troncs dels arbres.

Un gran porxo precedeix l'entrada a la cripta, un espai on Gaudí es va esplaïar utilitzant diferents estructures: voltes amb forma de paraboloides hiperbòlics i arcs parabòlics, un

Bandes sonores: la música que es ven

Encara és recent l'entrega dels premis Goya i els Oscars cinematogràfics. Els mitjans de comunicació, programes de televisió i ràdio, parlen contínuament dels guanyadors i guanyadores: actors, actrius, director, pel·lícula... Un apartat molt important en un film, però, gairebé sempre se'n oblidava: mencionar el guanyador o guanyadora a la millor banda sonora, la música que acompanya a una pel·lícula. I això que aquest tipus de música cada cop compta amb més aficionats arreu del món.

En l'increment de nombre d'aficionats aquí a Espanya ha ajudat sobretot la presència cada cop més important de compositors que es dediquen majoritàriament a aquest tipus de música (José Nieto, Angel Illarramendi, Alberto Iglesias, Bernardo Bonetzi, Roque Baños o el català Carles Cases); cosa que ha fet augmentar l'interès per les bandes sonores en l'actualitat, fins al punt que el nostre Auditori ja programa cada temporada concerts dedicats a complaure a aquests aficionats de tot l'estat.

La banda sonora, en un sentit

estricte, fa referència a la

música que acompanya un

film (el que els americans

diuen *score*). Gràcies a que ja

existia una llarga tradició en

el teatre i la literatura, la

música es va fer de forma

natural. I és que des de ben

abans dels inicis, a les pel·lícules

es van adonar que les

imatges guanyaven força

quan contractaven a un

pianista que realitzés amb la

seua música les escenes que

es projectaven, ja fossin

moments íntims o estones de

maxima tensió per al públic.

Gràcies al naixement del

sobor al 1927, va néixer una

nova era per al cinema i es va

començar a desenvolupar el

concepte de banda sonora.

Lògicament, la nova tècnica

sonora va canviar el mètode de

rodatge, i el camp de la música

va ser un dels més afectats.

Malgirat tot, les primeres

pel·lícules sonores gairebé no

tenien música, només als crèdits

inicials i finals. En desaccord

amb aquesta política, el

compositor Max Steiner va

començar a treballar en el

cinema amb la intenció de

desenvolupar un llenguatge

musical propi per a aquest art. I

ho va aconseguir gràcies al mític

productor Merian C. Cooper,

que va posar els diners de la

seua butxaca perquè Steiner

pogués compondre 75 minuts de

música original per a la

pel·lícula *King Kong* (1933), ja

que considerava que aquesta era

imprescindible per a una

producció d'aquesta envergada-

productiu, així, va tenir

l'oportunitat de desenvolupar les

tècniques que ell considerava

bàsiques per la

música que acompanya un film, com els *leitmotiv*, la música de seguiment de l'acció, la sincronització amb la imatge o la dosificació del material musical. Aquestes tècniques van ser assumides aleshores per tots els compositors de música per a cinema.

Des de llavors, la música cinematogràfica va anar adquirint cada cop un paper més important en les pel·lícules del vell sistema d'estudis de Hollywood. No només Max Steiner (amb altres partitures com la d' *Allò que el vent s'endugué*), sinó grans simfonistes europeus (com Erich Wolfgang Korngold, amb partitures com la de la pel·lícula *Robin of the Sherwood*) o gent amb una refinada formació musical (Miklós Rozsá, autor de bandes sonores com *Recorda o Ben-Hur*) van dedicar part de la seva carrera musical en compondre per al cinema. Fins i tot els grans estudis es barallaven per contractar els millors músics per acompanyar l'acció de les seves grans produccions.

Un moment clau en la història de la música de cinema va ser la col·laboració entre dos genis com el director Alfred Hitchcock i el músic Bernard Herrmann. A partir de les col·laboracions de tots dos en films com *Vértigo* o *Psicosis* realment es va demostrar la importància que tenia la música en una pel·lícula. No tothom coneix l'anècdota que si *Psicosis* es va estrenar en cinemes comercials va ser gràcies a la música de Herrmann. I és que el primer muntatge no va agradar a Hitchcock, fins al punt que la volia retallar i passar-la com un telefilm a la televisió. Però el compositor li va dir que s'esperés unes setmanes a tornar a veure la pel·lícula i, en aquest temps, Herrmann va compondre la seva partitura. Quan Hitchcock va veure la seva pel·lícula amb la música, i en especial l'escena de l'assassinat a la dutxa, va exclamar "Decisió errònia". Herrmann anava més lluny i afirmava que "Hitchcock només fa el 60% d'una pel·lícula, jo l'haig d'acabar".

La música es va consolidar així com un dels elements que s'havien de tenir més en compte en una pel·lícula. Què seria si no de *Tiburón* sense el *leitmotiv* que acompanyava els atacs de l'animal? Què seria d'*Star Wars* sense la fanfàrria de John Williams? Passariem la mateixa por veient *La Profecia* sense els cors satànics de Jerry Goldsmith? Entrariem en plena decadència de l'aristocràcia a *El Gatopardo* sense la música de Nino Rota? Seria igual el desert sense Maurice Jarre a *Lawrence d'Aràbia*? Entendriem una pel·lícula com *Hasta que llegó su hora* sense la música d'Ennio Morricone? Ens emocionariem igual a *Eduardo Manostijeras* sense la romàntica música de Danny Elfman? Evidentment que no. Com bé deia un famós director, "la música acaba de transmetre tot allò que jo no puc amb les meves imatges".

● **Quim Puig**
Secció cinema-video de
l'Ateneu

A la pàgina anterior: fotografia superior Dany Elfman, fotografia inferior Jerry Goldsmith (qui visitarà Barcelona al maig de 2003 per dirigir a l'OBC en un concert a l'Auditori de música d'algunes de les seves bandes de sonores més conegudes).

A aquesta pàgina: fotografia superior un dels binomis director-músics més prolífics i particulars de la història del cinema, Alfred Hitchcock i Bernard Herrmann, fotografia inferior Angel Illarmendi, un dels més destacats creadors de bandes sonores espanyols.

Generalitat de Catalunya
 Departament de Benestar Social
 Direcció General d'Acció Cívica

Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

Amb la col·laboració de:

Ateneu Santfeliuenc

Vidal i Ribas, 23-25
 08980 Sant Feliu de Llobregat
 tel. 93 685 32 42 fax 93 632 72 19
 a/e: ateneusf@suport.org
 www.ateneu.santfeliu.net

Edita:

Amb l'esponsorització de:

Adrogueria Boronat, s.l.

PINTURES
 ARTICLES DE NETEJA
 PAPERS PINTATS
 PERFUMERIA
 BELLES ARTS
 COLORS A LA CARTA

Laureà Miró, 290-292 i Falguera, 87
 Tel. i fax 93 666 12 81
 08980 Sant Feliu de Llobregat

FELIU SANT CENTRE

*100 botigues
 al teu servei.*

Bar Ateneu

Menú diari
 Dinars casolans

C. Vidal i Ribas, 23 - 08980 Sant Feliu de Llobregat - t. 93 666 88 03